Klávesové skratky

Ako ovládať počítač rýchlejšie – Windows, text, súbory, prehliadač

Klávesová skratka je kombinácia klávesov, ktorou spustíš príkaz bez myši. Práca je s nimi rýchlejšia a presnejšia – namiesto hľadania v ponukách stačí stlačiť dva-tri klávesy.

Ctrl + **C**

Ako skratku stlačiť: 1. podrž prvý kláves (napr. Ctrl) → 2. krátko ťukni na druhý (C) → 3. oba pusti. Znak **+** v zápise znamená „stlač spolu“, nie kláves plus.

1 Dôležité klávesy

Najprv ich musíš vedieť nájsť na klávesnici

Ctrl	**Control** – riadiaci kláves, základ väčšiny skratiek	**Esc**	**Escape** – zrušiť, zavrieť, „von“
Shift	veľké písmená, horné znaky; v skratkách „označuj“	**Enter**	potvrdiť, nový odsek
Alt	prepínanie okien a ponuky programov	**Backspace**	maže znak **vľavo** od kurzora
AltGr	**pravý Alt** – tretí znak na klávese (@, #, €…)	**Delete**	maže znak **vpravo** od kurzora, maže súbory
Win	kláves s logom Windows – ponuka Štart	**Caps Lock**	trvalo zapne veľké písmená
Tab	tabulátor – skok na ďalšie pole, odsadenie	**PrtSc**	**Print Screen** – odfotí obrazovku

2 Základné skratky

Fungujú takmer v každom programe – tieto musíš vedieť naspamäť

Ctrl + **C**	**Kopírovať** označené do schránky *(Copy)*	**Ctrl** + **S**	**Uložiť** *(Save)*
Ctrl + **X**	**Vystrihnúť** – presunúť do schránky *(X = nožnice)*	**Ctrl** + **P**	**Tlačiť** *(Print)*
Ctrl + **V**	**Vložiť** obsah schránky *(V je hneď vedľa C)*	**Ctrl** + **F**	**Hľadať** *(Find)*
Ctrl + **Z**	**Späť** – vráti posledný krok	**Ctrl** + **N**	**Nový** dokument alebo okno *(New)*
Ctrl + **Y**	**Znova** – zopakuje vrátený krok	**Ctrl** + **O**	**Otvoriť** súbor *(Open)*
Ctrl + **A**	**Označiť všetko** *(All)*	**Esc**	**Zrušiť** – zavrie dialóg, ponuku

Schránka je dočasná pamäť počítača. Po Ctrl+C alebo Ctrl+X v nej zostane skopírovaný text, obrázok či súbor, kým ho nenahradíš niečím novým. Rozdiel: **kopírovanie** originál ponechá, **vystrihnutie** ho presunie.

3 Práca s textom

Word, Google Dokumenty, e-mail, poznámky

Ctrl + B	**tučné** písmo *(Bold)*	Ctrl + Enter	nová strana (zlom strany)
Ctrl + I	*kurzíva (Italic)*	Shift + Enter	nový riadok bez nového odseku
Ctrl + U	podčiarknuté *(Underline)*	Home / End	začiatok / koniec riadka
Ctrl + L	zarovnať vľavo *(Left)*	Ctrl + Home	začiatok dokumentu
Ctrl + E	zarovnať na stred *(cEnter)*	Ctrl + End	koniec dokumentu
Ctrl + R	zarovnať vpravo *(Right)*	Ctrl + ← →	skok kurzora po celých slovách
Ctrl + J	zarovnať do bloku *(Justify)*	Shift + ← →	označovanie textu po znakoch
Ctrl + H	nájsť a nahradiť	Ctrl + Shift + ← →	označovanie po celých slovách
Ctrl + K	vložiť odkaz	Ctrl + Backspace	zmaže celé slovo vľavo

Pravidlo na zapamätanie: šípky kurzor **posúvajú**, s klávesom **Shift** pri tom **označujú**, s klávesom **Ctrl** skáču **po väčších kusoch** (slovo, celý dokument). Dajú sa kombinovať.

4 Windows a okná

Ovládanie počítača a prepínanie medzi programami

Win	otvorí ponuku Štart	Alt + Tab	**prepínanie medzi oknami**
Win + D	zobrazí pracovnú plochu *(Desktop)*	Alt + F4	zavrie aktuálny program
Win + E	otvorí Prieskumníka *(Explorer)*	Win + ↑ ↓	maximalizuje / zmenší okno
Win + L	**zamkne počítač** *(Lock)*	Win + ← →	prichytí okno na polovicu obrazovky
Win + I	Nastavenia	PrtSc	snímka celej obrazovky
Win + V	história schránky	Win + Shift + S	výstrižok časti obrazovky
Win + .	emoji a špeciálne symboly	Ctrl + Shift + Esc	Správca úloh
Win + Tab	prehľad všetkých otvorených okien	Ctrl + Alt + Del	zamknúť, odhlásiť, správca úloh

Bezpečnosť: keď odchádzaš od počítača, vždy ho zamkni skratkou **Win + L**. Nikto sa tak nedostane k tvojim súborom ani k prihlásenému účtu.

5 Súbory a priečinky

Prieskumník vo Windows; mnohé fungujú aj na Google Disku

F2	**premenovať** súbor alebo priečinok	Ctrl + klik	výber viacerých položiek jednotlivo
Enter	otvoriť označenú položku	Shift + klik	výber súvislej skupiny (od – do)
Delete	presunúť do Koša	Alt + Enter	vlastnosti súboru (veľkosť, typ…)
Shift + Delete	zmazať **natrvalo** (bez Koša!)	F5	obnoviť zobrazenie
Ctrl + Shift + N	nový priečinok	Alt + ←	späť do predchádzajúceho priečinka
Ctrl + A	označiť všetky položky	Alt + ↑	o úroveň vyššie

6 Internetový prehliadač

Chrome, Edge, Firefox

Ctrl + T	nová karta *(Tab)*	Ctrl + + −	priblížiť / oddialiť stránku
Ctrl + W	zavrieť kartu	Ctrl + 0	pôvodná veľkosť (100 %)
Ctrl + Shift + T	znovu otvoriť zavretú kartu	Ctrl + D	pridať stránku do záložiek
Ctrl + Tab	prepnúť na ďalšiu kartu	Ctrl + H	história prehliadania *(History)*
Ctrl + L	skok do adresného riadka	Ctrl + J	stiahnuté súbory
F5 / Ctrl + R	obnoviť (znova načítať) stránku	Ctrl + Shift + N	anonymné okno (Firefox: Ctrl+Shift+P)
Ctrl + F	hľadať text na stránke	F11	režim celej obrazovky

Pozor: tá istá skratka môže v rôznych programoch robiť rôzne veci. Napríklad **Ctrl + H** vo Worde nahrádza text, v prehliadači otvára históriu; **Ctrl + Shift + N** v Prieskumníkovi vytvorí priečinok, v prehliadači otvorí anonymné okno. Vždy záleží na tom, ktoré okno je práve aktívne.

7 Špeciálne znaky na slovenskej klávesnici

Píšu sa cez pravý Alt (AltGr) – podrž AltGr a stlač kláves

AltGr + V	@ zavináč	AltGr + W	| zvislá čiara
AltGr + X	# mriežka (hashtag)	AltGr + F	[ľavá hranatá zátvorka
AltGr + C	& ampersand („and“)	AltGr + G	] pravá hranatá zátvorka
AltGr + E	€ euro	AltGr + B	{ ľavá zložená zátvorka
AltGr + ô	$ dolár	AltGr + N	} pravá zložená zátvorka
AltGr + -	* hviezdička	AltGr + ,	< menšie ako
AltGr + Q	\ spätná lomka	AltGr + .	> väčšie ako

8 Zhrnutie – desať skratiek, ktoré použiješ každý deň

Ak si zapamätáš len tieto, už pracuješ rýchlejšie

Ctrl + C	kopírovať	Ctrl + A	označiť všetko
Ctrl + V	vložiť	Ctrl + F	hľadať
Ctrl + X	vystrihnúť	Alt + Tab	prepnúť okno
Ctrl + Z	späť	Win + L	zamknúť počítač
Ctrl + S	uložiť	Win + Shift + S	výstrižok obrazovky

Na počítačoch Apple (Mac) sa namiesto klávesu Ctrl používa kláves **Cmd (Command)** – napr. kopírovanie je Cmd + C, vloženie Cmd + V.

9 Otestuj sa

Zakry si predchádzajúce strany a odpovedz spamäti

1.	Ktorou skratkou vrátiš posledný krok, keď niečo pokazíš?	**7.**	Čím sa líši Delete od Shift + Delete pri mazaní súboru?
2.	Aký je rozdiel medzi Ctrl + C a Ctrl + X?	**8.**	Ako napíšeš znak @ na slovenskej klávesnici?
3.	Ako označíš celý text v dokumente naraz?	**9.**	Ktorou skratkou otvoríš v prehliadači novú kartu a ktorou ju zavrieš?
4.	Ktorou skratkou zamkneš počítač, keď od neho odchádzaš?	**10.**	Ktorý kláves maže znak vľavo od kurzora a ktorý vpravo?
5.	Ako prepneš medzi dvoma otvorenými programami bez myši?	**11.**	Ako urobíš výstrižok iba časti obrazovky?
6.	Ktorým klávesom premenuješ označený súbor?	**12.**	Čo urobí Ctrl + Shift + šípka vpravo v texte?

Správne odpovede: 1. Ctrl + Z • 2. Ctrl + C originál ponechá, Ctrl + X ho presunie • 3. Ctrl + A • 4. Win + L • 5. Alt + Tab • 6. F2 • 7. Delete presunie súbor do Koša, Shift + Delete ho zmaže natrvalo • 8. AltGr + V • 9. Ctrl + T, Ctrl + W • 10. Backspace vľavo, Delete vpravo • 11. Win + Shift + S • 12. označí text po celých slovách

Ako sa skratky naučiť: neuč sa ich všetky naraz. Vyber si každý týždeň tri nové a týždeň ich vedome používaj namiesto myši. Po pár dňoch ich budú ruky robiť samy.